

SZÉKESFEJÉRVÁR.

TARSADALMI HETILAP.

A városi és megyei hatóság, gazdasági-egylet, iskolatanács, s a tanítók és községi jegyzők egyletének

A lap ára
házhoz hordással vagy postán küldve:
Egy évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.

Hirdetmény
a bélyegdíjon felül, minden három hasábos petitsor:
Megrendelőinknél 6 — nem megrendelőinknél 8 krétt
igtattatik be.

KÖZLÖNYE.

Megjelen minden vasárnap.

11. szám.

A lap szellemi részét illető közlemények a „Székesfejérvár” szerkesztőségének (Széchenyi-utca 164. sz.) czímzendők; — a lap ára, hirdetmények és a hirdetményi díjak Klökner Péter kiadó könyvkereskedésében vétetnek fel. — Nyilttérben megjelenő közlemények után három hasábos petitsorért 10 kr. fizetendő.

Bérmertetlen leveleket csak ismert kéztől fogadunk el.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Előfizetési felhívás

„SZÉKESFEJÉRVÁR” társadalmi hetilap

1874. évi ápril—junius negyedévi folyamára.

A lap ára helyben házhoz hordva, vagy vidékre postai küldéssel:

negyedévre 1 frt.
félévre 2 frt.

Lapunk pártolói tisztelettel felkérjük, sziveskedjenek minél előbb megújítani az előfizetést, nehogy a lap szétküldésében fennakadás történjék.

A posta-utalványok vagy pénzeslevelek a „Székesfejérvár” kiadó-hivatalába, Klökner Péter könyvkereskedésébe küldendők.

T e r v

az országos deficitünk mikénti fedezéséről.*)

Szomoru pénzbeli állapotunkat esetelni szükségtelen, de annál szükségesebb azon módokról gondolkodni, illetőleg gondoskodni, mikép lehetne ezen válságos állapotból kimenekülni; az összes administ-

*) Ezen közlemény, tárgyánál fogva ugyan inkább nagyobb szabású, főleg politikai lapok körébe vág, miután országos érdekű dolgokat fejteget, mégis azonban a szerző iránti tiszteletből s azért, mert olvasó közönségünk előtt is ismert és érdekes témát hoz szónyegre, jónak láttuk közölni. Szerk.

TÁRCZA.

D o l o r e s.

— Tengerész beszély. —

K. Lukáts Gyulától.

(Folytatás.)

Másnap tizenhat férfival egy dereglye ért Redonára. A „Reina” matrózai voltak. Ezek borzasztó dolgokat beszéltek el Diabolo-ról. Előtte való nap, 26 hajótörést szenvedett szerencsétlent vettek fel hajójukra, kik hálából a birgantino személyzetét éjjel lefegyverezék. Carlost, hálószobájából vonszolták bírái elé. A derék kapitány bátran állt meg a gazemberek előtt, de midőn a lámpa kétes fényénél kivehető az ifju kalózezer arcát, egy ismeretlen érzés vett rajt erőt... a félelem. Elsápadt s összeomlott. Arca jéghideg lett egyszerre, szemei a bámulatban nyitva maradtak. El Diabolo ráborult s nevéből szólította. De ez hulla volt már. A rettenetlen brigant tivöltött mint egy sértett oroszlány, s sirt mint a gyermek. A zord arczon könnyüket látni borzasztó. A kalózek soká bámulták vezérüket, ki csak hosszú idő után nyerte vissza eszméletét. — Ekkor két borzasztó szót mondott embereinek: rabolni s gyilkolni. Ezek megértették azt, s vállaikra kapva a kapitányt, ugy esküdtek neki engedelmisséget. Másnap csónakra rakva a „Reina” legénységét, a pirátok délnek vitorláztak új hajójukkal.

rationk javítása, avagy egészben átalakítása némikép a bajt enyhítheti ugyan, de a megkívántatott roppant összegeket elő nem állíthatja — a korona jószágainak tömeges eladása több okoknál fogva nem ajánlható, a részenkénti kisebb eladások nem segíthetnek, e felett az így bejövő pénzek égető szükségletekre fogának elköltetni, s nemsokára azt látnók, hogy oda veszték a szép jószágok, mi pedig ott vagyunk, a hol voltunk — az adónak érezhető felemelése szinte nem ajánlatos, így tehát más módot kell feltalálni. Van hazánknak egy roppant kincse, s lehető jövedelem forrása, mely homályosan némelyek elméjében már megfordult, de tüzetesen még fel nem fogatván, komoly vitakozási tárgyal sem vétetett fel, pedig a tárgy oly nagy és becses, hogy teljes meggyőződés szerint, ha az angol finantz minister arról rendelkezhetnék, Anglia összes adósságai felett sem busulna, mert tudna találni módot annak értékesítésére.

Mi tehát ama nagy kincs és értékesítési módja? a só és annak — a világ piacán igen olcsó áron leendő eladása egy bizonyos, de nagyobb összegben. Tekintsük meg e kérdést! Szaktudó földészek — geologok — tett tudományos vizsgálat után abban állapodtak meg, hogy Magyar- és Erdélyhon sóaknái 38 40 ezer millió mázsa sót tartalmaznak, egy pár ezer millió több, vagy kevesebb számba nem jöhet; ez roppant kincs — egy mázsa előállítás költsége a helyi viszonyok szerint különböző lévén, az átlag mázsánként legföllebb 50 krt tesz, így tehát az országnak egy mázsa só kerül 50 krba. Határozza el az ország, hogy egy bizonyos mennyiséget, p. o. 500 millió mázsát külföldre elad oly áron, melyért bizonyos s biztos vevőre akad, kedvezőtlen esetben, hogy az országnak mázsánként csak egy forint tiszta haszna

maradjon, s ime bejönne 500 millió forint, ha ez sokaltatik, lehet az összeget kevesebbre határozni. — Tudom ugyan, hogy ily nagy mennyiségű összeget nem lehet sem egyszerre elő állítani, sem elarusitan hanem több esztendők által és alatt lehet csak fogatosítani, de ha megállapodás létre jönne, megjönne egyszerre a tőlünk elfordult hitel, s ügyeink tüstént más fordulatot vennének — a terv egyszerű, azért bővebben annak természetét nem is magyarázom, sem pedig nem bocsájtkozom annak terelésébe, mi mindent lehet még általa létesíteni, s így csak néhány teendhető ellenvetésre kívánok felelni:

1) Miután az eladás csak a külföld számára terveztetik a mostani sójövedelem nem fog csökkenni, ha azonban a terv prosperalna, akkor lehet a mostani só ára alábbszállítására gondolni; — szinte ezen felelet áll arra nézve, hogy a közös ügyeinknél fogva, az összes monarchiában a só árának egyenlőnek kell lennie; az összes sókezelés oly formán lenne szabályzandó, mint a dohány, mely külföld számára termel-tetik.

2) Az összes monarchia sóbányái, ugynevezett Salinen-Schein-nekkel elzalogolva vannak — ámde az elzalogosítás mellett fen van gyakorlatban azoknak haszonvételük, továbbá a zálog összeg 60—80 millió forint csak részben terheli a magyar-erdélyi bányákat, sőt az egész még vita tárgya — de feltéve, hogy bennünket terhelnek, még akkor is elegendő biztosságot nyujtanának a bányák, kabár 1000 millió mázsa is adatnék el, maradna még biztossítékul 37 ezer millió mázsa só, mi 60—80 millió forint fedezésére elégséges, sőt lehetne a terv valósitása esetében jó módról gondoskodni, mikép lehetne ezen kényelmetlen, kel-

Midőn Carlos halálát elbeszélétek Doloresnek, ez felkaczagott. Megörült a szegény.

Havannában, Columbus sírjánál szokott imádkozni a szép örült, kedveséért s testvéreért. Pedig a völegényt három ágyugolyó bilincselé a tenger fenekére, a jó testvéreért pedig az ima, nem juthatott Isten elé.

* * *

A redondai hajótörés után, rettegetté lett el Diabolo név. Az eddig szelid rabló, a legkegyetlenebb gyilkossá fajult. Mexiko öből kikötőit alig merte hajó látogatni; a brazilai partokon, csak erős fedezet mellett lehetett a kereskedést folytatni. Jaj volt azon ha jönnek, mely Fernandoval találkozott. Eleinte megelégedtek, ha a kirabolt hajók legénységét legyilkolták, de később mulatságképen rájuk gyujtották a gályát. Egy nyolcz gályából álló hajórajnak összes legénységét a kereszt-árbocokra aggatták fel, s aztán a gályákat szélnek eresztették, hogy hónapokon át rémítsék e cifra czimerek a tengerészeket.

Mindenki remegte el Diabolo nevé. Kirabolt vidékek, porrá égett városok emlékeztettek az istentelen kalózra. Egyiket gyermekétől, másikat kedvesétől fosztottak meg a pirátok. Barbadán alig volt család, mely ne gyászolt volna. — Az összes partvidék átka szállt Fernando fejére, kit sem fenyegetés, sem könyörgés nem indított meg.

A híres kalózcapatot már más vidékeken is ismerték. Két hónapot töltöttek a jöreményfoki viharokban, pusztitva az Indiából jövő hajókat. Megjelentek a chinai tengeren, az ausztráliai partokon. Felpörköl-

ték a fűszerekkel hazatérő hollandi flottát, tönkretették a japánok összes kereskedését. — A Honolulu-ból kicsónakázó királyt csak a véletlen mentette meg, de egy hottentót uralkodót koronástul akasztottak fel. A Quebecből Troon-felé siető, értékes fával megrakott hajók két napig égtek a new-founlandi bankokon; Gibertaltárnál pedig nyolcz napig nem jött be egyetlen hajó sem. Végre Nyugat-Amerika partjain kezdtek meg rablásaikat el Diabolo pirátjai.

Nemcsak a tengeren, de a szárazon is megjelentek Fernando rablócsapatái.

Az 18.-ik év július 6-ika, véres betűkkel van feljegyezve California aranyikságain. Éjjel tájban San-Francisco közelében mintegy kétszáz fekete álarcszo jelent meg egy gyarmaton, felfegyverkezve mint a ku-kluxok szoktak. Csak másfél óráig időztek ott, háromszáz kincskeresőt gyilkolva le. Azután az egybe-halmazott aranyat hajóikra rakva, a halálfejes vörös kalózbogókkal vonultak ki San-Francisco kikötőjéből.

A nyugat-amerikaiak azt hitték, hogy megszábadultak a corsároktól, kik hogy félrevezessék az őket kereső flottákat, tán újra Azsia keleti partjaira vitorláztak. Csalatkoztak. — El Diabolo nem futott még meg ellenségtől, ő maga szokta azt felkeresni. S csakugyan pár nap mulva Mexikóból jöttek a rémhírek.

A kalózek jól tudták, hogy csupán a mexikói pénz-verdében kétszer annyi nemes érez dolgoztatik fel, mint egész Angliában. Ez gazdag zsákmány lehet, ezt nem volt szabad látogatlanul hagyni. A corsárok Aca-ulconál szálltak partra, s miután Tezuco s Chalco-

lemetlen ügytől méltányosan megszabadulni. Más lényeges ellenvetést hamarjában nem tudok.

Vevők úgy hiszem, nemcsak egyes nagyobb consortiumok, hanem kormányok is lennének, többek közt a német és orosz, mely olcsó áron vásárolhatván nálunk, otthon pedig drágábban eladhatván a maga ügyein is némelyekben segíthetne.

Ez tehát a tervem, mint tudtam világosan előadva, s újra mondom, hogy létesítése által a mieinknél nagyobb deficitet is lehetne törleszteni s más nemzetek bizonyára fel is használnák; de ha mi ily ropant nemzeti kincs mellett csenyevészünk, s nyomorgunk, akkor kár volt Árpád apáknak számunkra e szép hazát szerezni, s ne keressük bajaink okát más, mint önmagunkban, kik jól ellátott asztal mellett is koplalunk.

Rosty Zsigmond.

A helybeli buzapiacz rendezése.

Tapasztalván azt, hogy a t. szerkesztőség helyt engedett mindég a közügyeket érdeklő eszmecserének — a buzapiacz rendezése dolgában — ámbár megkésve, mégis kockáztatunk némely megjegyzéseket.

A nagyon tisztelt városi bizottság utóbbi gyűlésében, véglegesen határozott a buzapiaczra nézve, elfogadván a szakértők javaslatát, mely az ujonnan építendő ut azonnali munkabavételét ajánlatba hozza, és pedig a régi ut helyén, a nyugoti oldalán létező ház-sor mentében, — tehát ez tisztában van, elhatároztatott, változást most már nem fog szenvedni.

Nékünk csak az a feladat jutott, bebizonyítani azt, hogy a buzapiacz, ezen intézkedés által, őszi és téli időben ugyanazon sártenger fog maradni, mely eddig volt, mi kívánjuk és őszintén óhajtuk, ne valósuljon ezen jóslatunk; de bátrak leszünk annak idején, mindenkit a kit érdekel, a szakértőkkel együtt a helyszíne-re kérní, hogy a leendő sár mélységét feljegyezzük, csak azt sajnáljuk, hogy eddig nem történtek ez irányban észleletek, nem lehetvén így pontosan megkülönböztetni a sár régi és újabb leendő mélységét, nagyjában azonban tudjuk, hogy tengelyig ért, hozzávetőleg tehát majd mégis ítélnünk.

Részünkről, ámbár meglehet szakértelem nélkül, így fogjuk fel a dolgot, nézze meg bárki e nagy piaci teret, látni fog a közepén egy hosszú, végig nyúló teknő alakú mélységet, melynek helyébe mi az új utat terveztük, kiemelvén így egyszerre az örökös sárt bőszejéből; de nemcsak ezt akartuk mi ezáltal elérni, hanem egyszersmind azt is, hogy így nyújtott volna lehetőség, a hetivásárra bejött kocsik sokaságának, hogy a szép egyenes, száraz ut mentében két sorban állhat fel, és így el is fért volna mindannyi, de a régi ut, jobban a készülendő új ut mentében, ismét csak egy sor koci fog felállani, a többi pedig, mely oda nem fér, ugy mint eddig ismét csak a sárba fog állani, példa erre legjobban az ösre eső káposztavásár, ez megint ott fog állani a keleti oldalon és ez sem száraz helyen; holott a közepén leendő ut egyik oldalán ez is mind elfért volna, és az adó vevő közönség, az ut mentében, jobbra-balra eljárhat vásárlási dolgában.

Véleményünk szerint, a közepén levő ut melletti mindkét térről, sokkal könnyebben lehetett volna a vízlefolást eszközölni a keleti oldalon közel levén a

csatorna, a nyugoti oldalról pedig néhány összefolyó földalatti csatornával elértük volna bizonyára azt, hogy szárazabb helyet nyerünk mindkét oldalon, mert mi nem reménykedünk, hogy az egész tér macadam által leendő pompásan elkészítve, hiszen akkor sem itt sem amott nem kellene ut; mert ezen roppant tér, macadammal leendő tisztázására, bizony nincs elég tehetség, hisszük mi azt, hogy kapunk egy kis töltést; sőt egy kis kavicscsal is meg fogják hinteni a töltést, de ebből a nagy kocsimozgalom által ismét csak feneketlen sár fog kiválni.

A keleti oldalon levő telektulajdonosok érdeke kézzelfoghatóan háttérbe van szorítva, azért boltoztassák ezek be drága pénzben a csatornát, hogy az új ut ismét kizárólagosan a nyugoti oldalán levő ház-sor érdekének szolgáljon; mert nehéz azt elhinni, hogy valaha a keleti oldalon is egy hasonló új ut építtessék, elég lett volna ebből egy a közepén, ennek aztán természetesen következménye leendő a csatorna beboltozása és ezen oldalnak kiépülése.

Mi őszintén óhajtuk, hogy ezen városrész, mely annyi iparost számlál kebelében, meg ne bánja ezen intézkedést. Meggyőződésünk, hogy a buzapiacz épen és csupán az ut oldalagos vezetése miatt, nem fog kiemelkedni, és nem fog átalakulni oly térré, mely az általános érdeknek megfelelő, mi nem tudjuk magunkat beleélni azon gondolatba, hogy az új ut, egy majdan egészen kiépülendő utca, mely városunk díszé lehetne, az utca egyik oldalára építtessék, mire példát bajos volna feltalálni.

Még egyszer kijelentjük, miszerint legtisztább, minden érdeken felülálló kívánságunk az, miszerint ezen előrelátásunk be ne teljesedjék.

Néhány szó a „Vörösmarty-kör“ hivatásáról.

Mielőtt felvett tárgyunkat illetőleg a dolog érdemébe bocsátkoznók, szellesszük Josikával a multak kárpitját; 1824-ik évben Kisfaludy Sándor 3 szindarabját Budán 2 kötetben kiadván, azt Székesfejérvár vármegye karainak és rendeinek hálaadó hazafiai tisztelettel ajánlta, ily levél kíséretében:

„Dicső, lelkes hazafiak! Lehetetlen minden nemzetét és ennek kulturáját szerető magyarnak, titeket, a hazafiságnak szent érzelmétől, buzgó, lelkes hazafiak, nem dicsőíteni, nem áldani titeket, kik a nagy hiányosságot boszorkodva látván és mélyen érezvén, eszten dőnként egy jeles somma pénznek fizetésére kötelezettek magatokat, melynek segítségével kebeletekben egy nemzeti magyar játékszint állítottatok fel és egy színjátszó társaságot állapítottatok meg. Ti valátok az első, kik a kulturának és literatúrának ezen jeles nemét a lehető tökéletességre emelvén, a nagyszerű adakosok által azt cselekvétek, a mit az országnak fővárosaitól méltán, de haszontalan várt a nemzet. Hála és dicsőség nektek lelkes és jó hazafiak! ti a magyar hazának és nemzetnek igaz jöltévői! Sírba dőltek királyainknak köztetek lebegő árnyékaik megelégedve tekintenek rátok! Hazafiai érdemeket a nemzetnek emlékkönyvében arany betűkkel lesz feljegyezve; s míg a magyar nemzet él, élni fog hazafiságtoknak hire és dicsősége is. Igen szerencsésnek érzem magamat, hogy több jó barátot is számlálók közöttetek dicső hazafiak! Vegyétek az egész nemzet előtt hazafiai köszönetemet, minden hozzám hasonló érzésű és gondolkodású magyarnak nevében is! Csak el ne csüggedjete, hanem folytassátok, a mit oly dicsőn kezdetek!“

A spanyol kormány jól megválasztotta emberét. Cabarga tudta, hogy most a kalózok nem vitorlázhatnak nyugot felé, s hihetőleg a Jöremény foka felől visszatérő hajókat tüzték ki a prédára. Az öreg admiral Horn foknál állapodott meg, bevárando el Diabolo csapatát. A Horn foknál rendszeren a legnagyobb viharok dühöngnek, s hogy ezeket kikerülhessék, Cabarga Desolation sziget mögé vonult horgonyozni, egy figyelő tornyot állítva a szigetcské déli fokára. A spanyolok égtek a vágytól, Fernandoval találkozhatni. A pirátok nem soká vártak magukra.

Erős orkán dühöngött, midőn a desolationi őrtonyrból jelezték, hogy egy hajóraj közel kalóz lobogókkal. A négy fregatt s tizenhat naszádból álló flottának parancs adatott, hogy azonnal bosszússák le horgonyaikat s induljanak a sik tengerre.

A horgonyokat majd össze lehet szedni láncostól az ütközet után.

Cabarga szárnysegéde a madridi udvar kedvence a fiatal Miguel Torres ezredes volt.

Ez még gúnyosan kérde az admiraltól, vajjon nem fél e, hogy e horgonyok épen jók lesznek a kalóz hajóknak?

Cabarga e szentelen kérdéért minden kihallgatás nélkül föbelöveté Torreat.

Rosz előjele ez az ütközetnek. A spanyolok nagyon szerették az ezredést, s két naszád legénysége úgy nyilatkozott, hogy készebb Fernandohoz állni, mint Cabarga alatt szolgálni. A katona, mely így lelkesedik nem sokat ér az ütközetben.

Ki e gyönyörű levelet elolvassa, okvetlen fellekesül az azon időkben nyilvánult áldozó hazafiság iránt, s ha a jelen viszonyokra alkalmazza, legalább is komoly gondolkozásba esik: mert azon dicső kezdet maig sincs bevégezve.

Megváltoztak az idők és körülmények, azon kaszt, mely a dicső szereplőket teremté, az egész nemzet testbe olvadt, mennyire alapos volna tehát a feltétel, hogy, ha aránylag kis testület oly lelkesülő áldozattal járult már félszázad előtt a szellemi művelés emeléséhez, most a nagy tömbnek okvetlen nagyobb arányokban kell, már korunk nagyobb műveltségi igényeinél fogva is a megkezdett művön tovább építve munkálni, reá a koronát feltenni, s így a régi nyomokon nagyobb lelkesedéssel és elért sikerrel tüdőkölni.

Azt hisszük, e tekintetben meg vannak az erők, s nem szabad feltenni, hogy a kebelében a hazafiság szent tüze már kialvóban van. Amde a megváltozott körülmények folytán, az erőket összegyűjteni s a kisebb köröket a nélkül, hogy ezek megszűnnének, egy nagy központi társulás iránt érdeklőkké kell tenni, s alkalmat nyújtani, hogy a cultura igényeinek eleget tehesenek. A társulás szüksége sokkal kiáltóbb, ennek finomítása hangosabb követelmény oly nemzetnél, hol élet kérdés a sokféle nemzetiség közt vezérszerepet vinni, de a hol egy erős és művelt középosztályra nézve a gondolkodások variálnak, ily körülmények közt egy összetartó társulás nagyobb mérvbeni terjesztésének eredménye edesebben kecsegtet, semhogy azt bővebben fejtegetni szükséges volna.

Az 1848. előtti korszakban megtette, el is lehetett várni, sőt szigorú kötelessége volt az immunis osztálynak nemzete ügyeért áldozni; e kötelesség korunkban az egész nemzet s kiválólag a magyar fajnak jutott örökségül, hogy élet képességét bebizonyítsa, s emelkedjék a műveltség azon színvonalára, mely előtt hódolattal s tisztelettel kell a centrifugal elemeknek meghajolni, a műveltségnek minden irányban emelkedettsége lévén azon varázserő, mely tekintélyt gyakorolván nemcsak magához ragadni, hanem hódítani is képes.

A legújabb időkben Székesfejérvár a társulási téren nem csekély haladást tőn a „Vörösmarty kör“ életbeléptetésével — s azon egyén, ki e kört megteremté, hervadhatlan babékoszort szerezett fejére.

A kör viruló életnek örve, s életképességét bebizonyítá akkor, midőn a kör követelményének hódolva testet adott egy építendő színház eszméjének a megye székhelyén, melynek mindig feladata marad szellemi életerőt kölcsönözni nemcsak a város polgárainak, de feladata befolyást gyakorolni, s magához ragadni a megyében szétágazó elemeket is, hogy azok egy központ felé irányulván, egyesült erővel munkálkodjanak a cultura mezején; mert tán nem egy üdvös intézmény csirája rejlik még a „Vörösmarty kör“ kebelében nemcsak a társulás nemesítése, de egyéb műveltségi igények kielégítése tekintetében is.

S ha ez áll, ha a társulás a város határára túl terjesztésére nézve nemcsak a szórványoson per tangen tem jelentkező vidéki tagok vétetnek fel, hanem minden illő eszköz felhasználatik, hogy a megyebeli értelmiség egy társadalmi központ felé vonatva az iránt érdeklődjék — ha az megnevesedik tapintatos és oly módokkal, melyek által a vidéki tán szerényebb állapotú de az értelmiség és műveltség bizonyos színvonalán álló egyéneknek a bejuthatás megkönnyítettetik. A „Vörösmarty-kör“ anyagi helyzetének valószínű emelkedése azonban semmi esetre csökkenésével — a szellemi erő

tavakon a Chinamps név alatt ismert uszókerteket tönkre tették, Guadalupe felé tartottak. E falucsukában van a nevezetes Nuestra Donna di Guadalupe, hol a legnagyobb búcsújárások tartatnak. Ez ájtatos népet fosztogatva s gyilkolva érték Zimapan gazdag ezüst bányáiba. A bánya-üzret elfutott előlük, hátrahagyva minden készletet. A mexikóiak jól el tudják tenni kincseiket. A nyert ezüstöt azonnal kocsikba rakják. — Ezek különös szerkezetű vasládák, melyeket kinyitni lehetetlen, löpporral szétvetetni neveltség. El Diabolo boszúból felgyújtotta a bánya összes épületeit, a ládákat öszvérekre rakva vonult vissza e gyönyörű kivilágítás mellett Acapulcoba. — Az egész Guerrero vérrrel lett áztatva.

Pár hét alatt Zimapan sorsában részesült Sombere, Sonora, Real del Monte, s Tasco, s midőn az idegen flották megjelentek, el Diabolo már Callao-ból fenyegette Limát, s csak egy erős perui hadtest közlede mentheté meg a nagy várost, hogy helyette Chili legyen kirabolva.

Enni vakmerőséget nem lehetett eltűrni. A gyarmatokkal bíró hatalmak erőlesen akartak fellépni. — Holland összes keleti hajóhada czirkált a Sund körül. Angolország két erős flottát bocsájtott ki a vadászatra Spanyolország tengeri ereje egyesítve kereste Fernando el corsarót. A spanyol squadra parancsnoka Alonso Julio Cabarga ellenadmirál, egy ügyes, bátor, érdemekben megőszült tengerész volt. Ő volt az egyetlen tiszt, ki a világ legnagyobb hajójáról, a Trafalgárnál Nelson által elsüllyesztett „Sta. Trinitasról“ megmenekült.

A spanyol squadra kettős front vonalban állt meg a nyílt tengeren. A kalózok előugró szögalakban támadták meg az ellen balszárnyát. — Így győzött Tethoff Lissánál.

Cabarga mosolygott e támadáson; — hisz ott a „Pinta“ s „Andalusia“ fregattok álltak; ezek majd megfelelnek.

A pirátok közel érve, egy ügyes manőverrel jobbra fordultak s egyszerű sorban rohantak a két sor közti úr felé.

Elöl ment Fernando a „Pokol“ jal.

Ily váratlan fordulat után a spanyolok oly helyzetbe jutottak, hogy az egész evolutio alatt nem használhatták ágyukat; de kérdés: lesz-e idő egy másik támadásra?

A „Pokol“, a „Pinta“ s „Andalusia“ közé érve, megkezdé a tüzelést, s folytatá mig ki nem ért a so rompóbl. Példáját követé a többi nyolcz hajó is. A spanyoloknak tetlenül kellett nézni e támadást; de az admirálhajón fenlobogtak a zászlócskák, melyek tudaták hogy visszaeső szögalakban fognak támadni.

A kalózok erős ágyuzása alatt két naszád merült el, s a „Pinta“ légbé repült. A többi nem hallgatva az admirál parancsszavára, — bezárta ágyu kapuit s visszasietett Desolation mögé.

Cabarga maga maradt az „Aguja“ fregattal. Látva a gyalázatos kudarcot, legalább katonához illőleg akart meghalni. A fregatt maga indult a kalóz hajók felé.

(Vége következik.)